

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL,
hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia,
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI ÉRTEKEZLET“-E
TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTI:
NAGY KÁROLY
REF. THEOL. TANÁR.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

1848. márczius 15.

Ki ne ismerné e napot, mely fényes dicsőségében messze felette áll minden másnak? Ennek fényében járunk, melegével táplálkozunk, áldásainak örülünk. E nap a magyar nemzet büszkesége; emlékezetünk pihentető bérce, s reményiségünk legdrágább tárgya. E nap a szabadság napja. Oh ha szivembe márthatnám tollamat, ha leírhatnám a mit érzek! «szivemnek hangos dobbanásai, beszéljete ti ajkaim helyett!» Csodálatos idő, melyet a törpe kor embere föl nem ér. Idézlek téged márczius 15. jelenj meg lelki szemünk előtt s tégy bizonyosságot, hogy a teremtésben nincs nagyobb erő, mint a hazaszeretet. De hát mi is történt e napon? A szent-lélek kitöltött; egy nemzet föltámadott halottaiból. Bizony halott volt a magyar, nem volt szabadsága. Bátor volt a küzdelemben, hős a csaták viharában, nemes, lovagias, igazságszerető, engedelmes a törvényeknek, hű a trónushoz, meg volt benne minden, a mire egy nemzetnek szüksége van, de a magyar nem volt nemzet. Ismertek mostohát, a ki derék, de az «édes» pipogyáért mindig szenvednie kell? — ilyen volt a magyar. Elátkozva tengődött. A kényuralom kimondta felette az ítéletet: vagy német lesz, vagy eltöröltetik a föld színéről. Törvényeit nem tisztelték, szabadságát elkobozták, rongyokká tépték, édes anyanyelvét letépték ajkáról. A magyar halott volt.

De Isten a halottaknak is Istene! Lelkének fuvalma életre kelti a szétszórt csontokat, meg-eleveníti a megdermedt tagokat. Márczius 15 a föltámadás az ujjászületés napja *Nemzet* lett újra a magyar.

Nem természetfeletti módon született e nap; isteni erő szülte az *emberekben*. Századokig küzdött a szabadság napja, míg áttörve a sötét önkény nehéz fellegét egész fenségében kiragyoghatott. Századok küzdelme, szenvedése, férfiak vére, asszonyok könnye, milliók sóhaja, vágya, törekvése, költők lantjainak mélabus zsongása, megrázó zugása mind ott van 1848. márczius 15-ében Igen, az emberiség nagy javai nem mint ajándékok, de mint *vivmányok* adatnak. És mi-csoda vivmány! Az Ur kitöltötte lelkét, az ifjuság szive egyet dobbant s erőszak, fegyver, vérhullatás nélkül föltette a nemzet százados törekvéseire a koronát. Megszületett Petőfi lelkében a «Talpra magyar», megszületett a 12 pont. «Mit kíván a magyar nemzet? Legyen béke; szabadság, egyetértés. 1. Kivánjuk a sajtó szabadságát, az előzetes könyvvizsgálat eltörlését. 2. Felelős minisztériumot Budapesten. 3. Évenkénti országgyűlést Pesten. 4. Törvény előtti egyenlőséget polgár és vallási tekintetben. 5. Nemzeti őrséget. 6. Közös teherviselést. 7. Az urbéri terhek megszüntetését. 8. Esküdtszékeket képviselő s egyenlőség alapján. 9. Nemzeti bankot. 10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk. 11. Politikai államfogyok bocsáttassanak szabadon. 12. Kivánjuk az uniót (egyesülést) Erdélylyel Egyenlőség, szabadság, testvériség!» Ime, ez volt nemzetünk hitvallása, az Ur betöltötte a lelkeket s a lélek teljességéből szólott a száj.

Egyenlőség, testvériség, szabadság! Ah, minő igék! Isteni erejökkel megdobogtatják az ember szivét. Oh csak ne látnók e napon azt a sötét tömeget, oh csak ne hallanok a szenvedély bősüvöltését ezrek ajkáról: *nincs haza! nincs társa-*

dalmi rend! Oh csak ne látnók a megszentelt háromszinű zászló mellett a szenvedély véres lobogóját! *Legyen béke, szabadság, egyetértés.* A márcziusi igék fölemelnek, dicskoszort tűznek homlokunkra, megáldanak. A vak szenvedély igéi a földhöz kötnek, sárba tipornak, beszennyeznek. Nem! a magyar nép nem vetheti meg hazáját, nem lehet hűtlen multjához, nem követheti a hazátlan izgatók hamis igéit. *«Ott a haza, a hol jól megy dolgunk.* Nem! Nem az az én édes anyám, a ki jól bánik velem Az idegen jóságával terhet rak lelkemre. Engem csak az én édes anyám jósága boldogít. Én csak hazámban lehetek boldog. *«A nagy világon e kívül, Nincsen számodra hely».* Nekünk itt kell, hogy jól menjen dolgunk. Ennek földjét kövérítette meg apáink vére, anyáink könnye, ebben nyugosznak szétszórt csontjaik, e felett lebeg örökös szellemük. Ehez a földhöz kötnek szív, lélek, emlékezet, szeretet. Kicsoda rugdosná meg az édes anya testét? Kicsoda taposná meg övét? Nem, nem! Távozzatok ti sötét ijesztő árnyak. Ünnepeljünk! *«A nemzeti ünnep megújítja a nemzet életkedvét»* mondja a görög Perikles. Nehéz az élet? Ünnepeljünk, ez az ünnep megkönnyíti terhünket. Korlátok választanak el? Ünnepeljünk, ez az ünnep az egyenlőség ünnepe. Sérelmeink vannak? Ünnepeljünk, ez az ünnep a jog diadalának ünnepe. Megrendült bennünk a hazaszeretet? Ünnepeljünk, ez a nap a hazaszeretet megdicsőülése. Emlékezzünk! Az emlékezet az egyetlen paradicsom, melyből ki nem üzethetünk. Hála Istenünknek, nekünk sok ilyen paradicsomunk van!

Még csak egyet. Reformátusok vagyunk. Szívünk összefort a haza szívével. Az ő öröme, a mi örömünk, az ő fájdalma, a mi fájdalmunk, az ő szabadsága a mi szabadságunk. Kevesen voltunk, de magasztos isteni eszményeknek szolgáltunk és ez erőt adott, szenvedésekben megdicsőített. Kevesen vagyunk De ne féljete. Eszményeket szolgálunk: *Istent, Hazát, Szabadságot.* Ne féljete, ez erőt ad, ezzel győzni fogunk!

Biró Sándor.

Uj honfoglalás.

Talán Amerikában? Talán a hajósok figyelmét eddig furfangosan kikerült szigeten? Nem, nem . . . Itt szép Magyarországon; annak is minden gazdagsággal megáldott Erdélyében. Itt történik az új honfoglalás.

Kik akarnak foglalni? A magyarok. De nem fegyverrel, nem véráldozatokkal, nem harci erényekkel, hanem a legdicsőségesebb keresztyéni erényekkel: a munkával, törekvéssel, szorgalommal az anyaföld szeretetével.

Elmondom hogyan.

Hangoztattuk sokat és keservesen, szomoruan, sőt megdöbbenve, hogy a magyar kezd idegenné lenni saját hazájában. Nincs munkatere.

Ipara fejletlen, gyárai nincsenek, a kisipar termékeit előlik a külföldi gyáripari termékek. Az élet hova-tovább sulyosabb lesz a szegény magyarnak. Sok kivándorol idegenbe, a hol aztán elvesz, felszivja a nagyvilág. elveszti nemzeti jellegét, elmerül az idegenek sokaságában: többé nem lesz magyar. A nagyobb népességű falvak lakóit már nem bírja táplálni, fentartani az a föld, mi apáinak elég volt, mert az ember szaporodik, de a föld nem növekszik ám. A miből a kis gazdának kellett megélni; gyermekei azt felosztva, nem tudnak belőle, tisztességes családot fentartani, bármint igyekezzenek is. Általános lett sok községben az elszegényedés a túlnépesség folytán. Aztán a szegénység nemcsak egy — de tömeges nyomort szül.

Ezek a körülmények különösen a magyar községekben sok áldozatot kívántak és sok áldozatja van ezeknek különösen a népesebb székely községekben. Ezt idejekorán észrevették az ország vezetői. kikre a gondviselés a nép sorsát bízta. Fontolóra vették a dolgot és módot találtak ki arra, hogy miképen élhessen meg a becsületes, munkás, szorgalmas magyar gazdálkodó ember hazájában; sőt miképen biztosíthatja még dédunokáinak is itt becsületes munka által fenntarthatását.

Az ország törvényhozása kimondotta, hogy különösen az erdélyi részekben nagyobb birtokokat vásárol és azokra a túlnépes magyarországi és erdélyi székely községek munkás, szorgalmas, becsületes törekvő vallásos népét telepíti. Ilyen telepítési célra a földmivelési miniszter eddig elé is már mintegy 15 000 katasztralis hold földet vásárolt össze nagyobb részét Erdély közepében, az áldott földü mezőségen, a hol épen a magyar ember a legritkább.

Ezeket a nagy birtokokat kis darabokra szaggatja a miniszterium, azaz felparcellázza rendszeren 20 kat. holdas darabokra és kiosztja azoknak kikeről eleve látja, hogy szorgalmuk, munkájuk, törekvésük után azon a 20 holdnyi területen meg tudnak élni

De nem ingyen adja ám ezt a földet az állam sem, mert bizony drága pénzen szerezte ő is. Azonban oly előnyösen, hogy a szorgalmas gazda észre sem veszi, hogy az ő földje értékét visszafizeti. A települőnek legalább 1000 korona értékű gazdasági berendezéssel kell birnia, marhában, vetőmagban, gazdasági szerszámokban és egyéb ilyen fajtákban. Ez természetesen azért szükséges, hogy a kitelepüléskor legyen mivel megmivelnie földjét Ez mindenesetre az ő tulajdona marad a település után is.

Szorgalom, becsületesség, vallásosság, törekvés, munkakedv természetesen azok a legfontosabb feltételek, a melyek közül csak egynek is hiányában az állam senkit sem telepít.

A kiadott föld értéke beleértve a telepes számára épített egészséges ház és minden szükséges gazdasági épületek értékét is, melyeket természetesen az állam ad a telepesnek, 50 egymásután következő évben visszafizetendő az állam-

nak. Ezek a visszafizetési feltételek szerfölött előnyösek, mert úgy vannak alkotva, hogy a föld teljes értéke és az épületek ára 50 évre beosztatik és a még le nem fizetett összeg után 4 százalékos kamatot kell fizetnie a telepesnek. Ez bizony már csak elég előnyös feltétel, mert manapság széles ez Magyarországon sehol sem kaphat a gazda 4 százalékos kölcsönt. Ezzel meg is élhet a telepes, ha kellő szorgalma és értelme van hozzá.

Ha valaki előbb óhajtja kifizetni telepe értékét: a telep tulajdona lesz azonnal

Népesebb tiszta magyar községek lakói a hol a föld oly drága lett, hogy már nem éri meg az árát; jól teszik, ha megfontolják ezt a körülményt és a földművelési m. kir. miniszteriumhoz fordulva kérik telepítettetésüket. A mezőségi föld áldott jó talaj csak szeretni kell és tudni kell művelni. Az erdélyi magyar (székely) pedig tudja művelni, ha akarja.

Jó székelyek, véreim!! Gondolkozzatok, ébredjétek itt a kedvező alkalom!! Kettős kötelességet teljesítetek, ha becsületes munkátokat harciba viszitek; önmagatok és szeretett hazánk iránti szent kötelességeket!! Hol igen drága lett már a föld számotokra a túlnépes székely községekben; (Háromszék, Udvarhely, Marosszék), a szorgalmas Istenben bizó vallásos elem bocsásson rajokat magából ki a mezőségre. Lesz templomotok, iskolátok, papotok, tanítótok; otthoni kedvteléseitek itt is biztosítva lesznek csak töletek függ!

Kérjétek és megadatik nektek.

Hisz ez az ország a tiétek, csak ébren kell ügyelnetek rá. És hogyan ügyelhetnétek jobban, mintha annak áldott földjét jól művelve saját jóléteteket is biztosítjátok. Ne vándoroljatok idegenbe! Ide jertek a hon kebelére itt új munkatér nyílott számotokra. Ne forduljatok idegen Istenekhez itt a Magyarok Istene viseli gondotokat Itt az eljövendőben is székelyek maradtok. Ne tőrjétek, hogy az idegen tegye magáévá itt az anyaföldet, dajkáló anyánkat és ne legyetek hátlátlanok a gondviselő ápoló anya iránt. Szorgalma, értelme, önmagában és Istenben vetett bizodalma mindnyájatoknak van. Biztosítsátok tieitek jövőjét itt a kedvező alkalom. Csak a szorgalmas, a munkabíró, a törekvő álljon ki a sikra; csak az boldogulhat!!

Ez lesz az új honfoglalás.

A ki kitartó lászon hozzá!!

Bartha Lajos,
aranyos-gyéresi lelkész.

Mese a kutról.

*Kicsiny kunyhó, meleg kályha,
Lobog a tűz szelíd lángja.
Körül ülnek, beszélgetnek:
Apa, anya és gyermekek.*

*Édes apát Jóska kéri,
Mondjon egy szép mesét néki.
Többiek is rá tekintnek,
Mutatva, hogy már figyelnek.*

*S szól az apa: mondok egyet,
Volt rég egy kut Béthel mellett,
Kik szomszaron ide jöttek
Hús vizéből enyhet leltek.*

*Fámbor utas jön e kuthoz,
Honnan egy nő már vizet hoz
Szól az utas: rég szomszajom,
Adj vizet te szegény asszony.*

*Te zsidó vagy, én egy pára
Megvetett szomorítána,
Nem adhatok vizet neked,
Enyhed benne úgy sem leled.*

*Ha te tudnád, én ki vagyok,
Te kérsz tőlem és én adok,
Vizet melyből a ki iszik,
Soha többé nem szomszajik.*

*Néz az asszony, eszmél az agy
Élő hite, erőre kap
S száll ajkáról ilyen ének:
Hála az ég Istenének.*

*Ki ez utas? lám tudjátok!
Holnapig ha megmondjátok,
Tovább szövöm mesém szálát
Gyermekek, most jó éjszakát.*

Páll Károly.

Az imádságról.

Ha a «Vasárnap» kedves olvasóihoz azt a kérdést intézném: atyámfiai, *tudtok-e imádkozni?* Bizonyára, minden egyes olvasóm egy kissé megütköznék ezen az egyszerű kérdésen és azt felelné rá: hát, hogyan tudnánk imádkozni! Tudjuk a Miatyánkat, tudjuk a Hiszekegy Istent, tudunk reggeli, estéli imádságot, s még olyan imádságot is tudunk, melyet a templomban *kell* elmondani. De, nemcsak tudjuk, hanem el is mondjuk, a mikor annak ideje van, s a mikor rá érünk.

No, ha csak ennyiből állana az imádkozás, akkor ugyan hamar készen lennénk vele és könnyű szerrel eleget tettünk volna keresztyéni kötelességünknek. De, hát kötelesség az imádkozás? Hány ember van, a ki sohasem imádkozik! És mégis, az imádság kötelesség; sőt ennél is több: *életszükség, életfeltétel.* Miként a mindennapi kenyér táplálja testünket: úgy táplálja az imádság lelkünket, úgy elégíti ki lelki szükségünket.

A testi életre, az egészségre első és főfelté-

tel a rendes, de jó táplálkozás. A táplálék arra alkalmas eszközök által megemésztetik, s abból képződnek a csontok, a hus, a vér. A ki jól táplálkozik, az testileg rendszeren jól ki is szokott fejlődni, erős, egészséges ember lesz. Mig a rossz táplálkozás mellett, még a különben egészséges ember is, elcsenevészedik, beteges lesz, s még idő előtt bekövetkezik a testi halál.

Éppen így van a lelki világban is. A ki soha sem imádkozik, lelkileg az is megromlik, elzüllick, mig nem bekövetkezik az erkölcsi halál.

De, hát mit értünk, tulajdonképpen a lelki világ, a lelki élet alatt? Ne ijedj meg atyámfia, mert a lelki élet, nem a világ titkainak a kutatása, nem emberi ész által fel nem érhető bölcselkedés, nem a mindenséget ismerni akaró tudomány: hanem, napi dolgaink pontos és hűséges elvégzése, a szívnék nemessége, az Istennek féltelme, mondhatnák azt is: munkásság, jóság, igazság, hit, szeretet. Vagyis, a léleknek uralma a test fölött. Tehát, a lelki élet, a lelki munkásság minden embernél meg van, meg kell, hogy legyen. Ennek az életnek, ennek a munkának feltétele pedig, az *imádság*.

Ilyen nagy jelentőségű levén az imádság az ember életére: fontos dolog tudni azt, hogy *kihez és hogyan* kell imádkozni?

Az első kérdésre a feleletet megadja Jézus. Hozzá menének, ugyanis, az ő tanítványai és mondának neki: Mester, taníts minket imádkozni. Ő pedig monda nekik: Ti azért így imádkozzatok: *«Mi Atyánk, ki vagy a mennyben»* . . . (Mát. VI. 9) A keresztyén embernek tehát egyedül a jó Istenhez kell imádkozni, mert az Isten mindenható, mindentudó, mindenütt jelen való, igaz, jóságos, irgalmas és kegyelmes. Meg van tehát benne mind ama tulajdonság, melynélfogva testi és lelki szükségünket kielégítheti, kéréseinket megadhatja.

És ezzel egészen ki van zárva Szűz Máriához és a szentekhez való imádkozás jogosultsága, mivel egyik sem bír isteni tulajdonságokkal, tehát rajtuk egyik sem segíthet. A ki mégis azokhoz imádkozik: az isten mindenhatóságán ejt csorbát. A bibliában sincs a szentekhez való imádkozásnak semmi alapja. De, sem Szűz Mária, sem a szentek, Isten és ember között, még közbenjáróként sem szerepelhetnek, mert világosan meg van írva: *«Egy az Isten, egy a közbenjáró Isten között és emberek között: a Krisztus Jézus (I. Tim. II. 5.) Rajta kívül azonban «nem adatott emberek között, ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk».* (Csel. IV. 12.)

Azonban nem helytelen, sőt nálunk, reformátusoknál éppen megszokott dolog a *Jézus Krisztushoz való imádkozás*. Mert neki az Atyától teljes hatalom adatott mennyen és földön (Mát. XXVIII. 18), ugyhogy, *Ő és az Atya egy* (Jan. X. 30) Tehát, ha valamit kérünk az ő nevében, (az Atya) megadja azt nekünk (Ján. XIV. 13.)

Arra a kérdésre, hogy *hogyan* imádkozzunk, első tekintetre már nehezebb feleletet adni, mert a hány ember, annyiféleképpen szokott imádkozni.

De, ha már tudjuk, hogy kihez kell imádkozni és ismerjük a célt: ebből könnyen megállapíthatjuk azt is, hogy hogyan imádkozzunk. Ha elgondoljuk Istennek fennebb elősorolt tulajdonait, könnyen átlátjuk, hogy Isten semmi nélkül sem szükkölködik. Az imára tehát nem Istennek, hanem *nekünk van szükségünk*.

Imádkozzunk tehát úgy, hogy az imádság után érezzük annak jótékony hatását; hogy az imádság mindig egy-egy lelki szükségünket elégítse ki. Vagyis, származzék az imából *erő*, ha dolgozunk; *vigasztalás*, ha szomorkodunk; *megnyugvás*, ha csapással látogattatunk; *bűnbocsánat*, ha vétkeztünk; *örökéletnek reménysége*, ha a halállal küzdünk.

Ha az imádság az ember lelki szükségeinek kielégítésére irányul, akkor soha sem lesz *képmutató, feriseusi ima*, a mi manapság nagyon divatos, különösen a baptistáknál. Az ilyen imát Jézus is elítélte. (Mát. VI. 5.) Legyen tehát az imádság *őszinté, természetes*. Ehez aztán nem is kell mélyes tudomány, mert a legegyszerűbb ember is keresetlen szavakban elmondhatja, kérheti a jó Istentől, *miért* szüksége van. Az sem szükséges, hogy hosszasan imádkozzunk, mert így csak a pogányok szoktak imádkozni (Mát. VI. 7.); annál kevésbé szükséges az, hogy egy imát ismételtessünk, mint a pápisták, mert *jól tudja a mi mennyei Atyánk, hogy mi nélküle szükkölködünk*. (Mát. VI. 8.)

Hogy *mikor* imádkozzunk, ezt nem akarjuk senkinek kimérni. Nem is lehet. Elég, ha annyit mondunk, hogy az imádságot egyetlen egy nap sem szabad elmulasztanunk, sőt az apostollal azt tanácsoljuk: *szüntelen imádkozzatok*. De, a *magán ima*, mit háznak titkos szögletében naponkint elmondunk, korántsem elégséges; hanem ezt kiegészíti, megkoronázza a *köz- vagy templomi imádság*, melyben *hitünkről* külső képpen is bizonyosságot teszünk. És bárhol imádkozunk: háznál, templomban, erdőn, mezőn, ne csupán betanult, értelem nélküli szavakat mondjunk, hanem *valóban imádkozzunk*. Legyen az az imádság a *a miénk* és ne a *másé*. Különben hatása, eredménye nem lesz.

A példa mindent megmagyaráz.

Ott van a *«Miatyánk»*, melyet a pillanat szült, de a melynél szebbet, felségesebbet még ember nem mondott. Ott van a Jézus getsemane kerti imája: *«Atyám, ha lehetséges, muljék el tőlem e pohár, mindaz által ne úgy legyen, mint én akarom, hanem legyen meg a te akaratod.»* (Mát. XXVI. 39) E pár szóban mekkora hit, mekkora megnyugvás!

És ott van a publikanus imája: *«Isten, légy irgalmas nekem, szegény bűnösnek.»* (Luk. XVIII. 13). Egy sóhajtás az egész, s mégis ama szegény bűnös megigazítatva tére haza a templomból. Vagy ott van az *István* vértanu imája: *«Uram, ne tulajdonítsd nekik e bünt.»* (Csel. VII. 60). Ime, a kövek zápora közül is megtudott bocsátani embertársainak!

Oh, ha mi is így tudnánk imádkozni; milyen

nyugodtan néznénk szembe majd a halállal. *Vigyázzatok és imádkozzatok azért, hogy kísértetbe ne essetek, mert jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen.*» (Mát. XXVI 41.)

Siculus.

Az alagútban.

A tavaszon történt. Utaztam a vonaton Hosszu és unalmas volt az út. De borzasztó is az egyedül-lét! Fejemben a gondolatok beláthatatlan tömege; a kerekek egyhanguan dübörögtek; egykedvűen néztem a hátratrűnő vidéket, pedig még virágok is intettek felém. A nyomasztó csendet egyik állomáson három kis gyerek édes csevegése szakította meg. Három kis testvér. Szülőikkel utaztak. Alig szaladtak be a kupéba, mindjárt ismeretséget s reá barátságot kötöttünk. Milyen kedvesek Istenem az ártatlan gyermekek! A legnagyobb lehetett úgy 6 éves, a legkisebb egy 2 éves kis leány ott játszadozott édes anyja öliben kicsiny bátyjaival. Egészen más légkörben éreztem magam, a unalom eltűnt, dehogy voltak alkalmatlanok a virgoncz kis gyerekek, hisz oly kedvesen sejpitettek, úgy keresték kedvét a kicsiny Annának, hisz ő a legkisebb, ő érette kell tenni mindent, de mindent. Nem csoda, ha ő a kedvence a szülőknek és testvéreknek, hiszen mosolygó kis arcza az ég mosolygása. Milyen szép egy ilyen család; egy darab menyország a földön. Mily boldog voltam. Szébb volt a vidék, nyájasabban intettek a virágok, mindenütt Isten szeretetét láttam sugárzani felém, s szivem hálával telt meg, e kellemes utért. Szépen sütött a nap. Vidáman haladtunk. A kis angyal nagyokat nevetett. Egyszerre csak egy rövid fűtty. pár pillanat s pokoli sötétség; nem láthatta az ember szemei elé tartott ujjait. Csak egy-egy elillanó szikra villant meg az ablak előtt a szürkés fehér fűstfellegben. «Alagut, alagut!» kiáltották a fiuk; a kis leány pedig ijesztő sirásban tört ki. Nevettük a kis együgyüt, míg az édes anya minden erejét összeszedve vigasztalta, — mindhasztalan. Ismét egy fűtty szó s beragyogott a napsugár, mintha csak nevette volna a kis félénket, kinek szemeiben ott ragyogtak még a nagy kövér könny-cseppek, de ajkain ismét megjelent a kedves mosoly, s bátor örömkialtás váltotta fel a jajveszékeltést. «O te kis bohó, miétt kellett neked úgy megijednek, mikor az én ölemben vagy?» szölt az édes anyja. Az édes anyjának igaza volt.

Eszembe jutott, hányszor volt az az édes anya s hányszor voltunk mi mindnyájan életünkben olyan bohók, olyan kicsinyhitűek, mint ez a két éves kis gyermek. Bizony nekünk is elmondhatná sokszor az Idvezítő: mit félték oh kicsiny hitűek! Ha valami szerencsétlenség talál, ha re-

ményünk fűstbe száll, ha fájdalmas veszteséget szenvedünk, melylyel sorsunk szomorura fordul, ha betegség ér s nem tudunk dolgozni, ha kedveseinket elveszítjük, kik nélkül, azt hisszük, az élet mit sem ér, oh bizony mily könnyen esünk kétségbe mi keresztyének is, mily hamar veszítjük el hitünket, Istenbe vetett bizalmunkat! Szívünk panaszba tör ki: mit ér nekem immár az élet, rajtam az Isten nem segít, miért is élek már tovább ezen a világon?» Így bántalmazzuk a jó Atyát, ki a szenvedésekben is szeret minknt s kihez a költővel kellene szölanunk:

*«Uram könnyel öntözöm nyoszolyám ..
De bölcs tetszéseden megnyugovám;
S hiszem: — bár utaid nem láthatom
Hogy javamra van könny és fájdalom!
Föl tevéel hát, felhöt vonván egemre
És búit küldvén a bú helyérül:
Lelkem, könnyüimnek vizében,
Mint a gyolcs megtisztul s fehérül.»*

Tompa.

Sokszor csak próbátétel, csak az alagutnak gyorsan eltűnő sötétsége a csapás, mely keserű panaszokra fakaszt, s melyről azt hisszük, hogy nincs belöle menekvés. Mennyire nem ismerjük mi a mennyi Atyát, épen mint a 2 esztendős kis gyermek az édes anyját. Pedig azt mondja a zsoltár: «Világosság támadt az igaznak és az igaz szívü embernek vigasság» (97. zs. 11. v.) «Ki veszteségei után az isteni gondviseléshez való bizalmát megtartotta, azt a sors csapásai nem sujthatják le, de a ki azt elvesztette, azt földi boldogság nem elégitheti ki.» Azért

*«Gyermek szívvél, öntudatlan
Nyugszom meg e gondolatban:
Hogy övéit el nem hagyja,
Ki mindnyájunk édes atyja.»*

Arany.

Biró Sándor.

A keresztyén ember szabadsága.

A szabadságban, melylyel minket a Krisztus megszabadított, álljatok meg. Gal. V. 1.

Márczius a szabadság hónapja. Megilleti e név. Márcziusi fuvallat járta be Európát ezelött 53 évvel. Nyomában felolvadt az önkényuralom jégburka s előtört a szabadság várva-várt virága. Mintha csak összefüggés volna a természeti és a lelki világ között. Mikor a nay hosszas levereté-

Petőfi Sándor a szabadságharcz költöje.

séből kezdett föltámadni, midőn próbálgatni kezdte szárnyait, midőn szétlövelte első nyilait, hogy mindegy kipróbálja ellensége erejét, midőn a földről pattogni kezdtek a jédbilincsek: a lelki világban is fölsütött a nap, a sötétség eloszlott, a bilincsek lehullottak, az emberek milliói szabadok lettek. A tavasznak örül minden a teremtett világban, mert a tavasz mindenütt életet hirdet, életet támaszt. A gyermek alig várja, hogy csapongó kedvének szabad tere legyen. A férfi örömmel üdvözlö az első napsugárt, mely új munkát, új reményt, új biztatást hozott. Az öreg szívében hála, szemeiben örömköny ragyog, midőn lábainak erejét, lelkének reménységét ismét visszaadja az új kikelet. A természet ünnepi ruhát ölt; az ünnep pedig öröm, megújulás. Öröm, megújulás a lelki világban a szabadság. Ezért örvendezünk, ezért gyúl ki arcunk valahányszor visszatér a szabadság napja; ezért öltözünk ünneplő ruhába márczius 15-én, mert tudjuk, hogy szabadság nélkül nincs élet, nincs boldogság.

Az ember szabadságra született. A kik szolgává akarják tenni, Isten örök rendelésének, az ember természetének szegülnek ellene. Sokan azt mondják, hogy az ember annyira gyenge s tökéletlen, hogy nem képes a szabadságra. Ez a zsarnokoknak hizelgő tan. Hát az a zsarnok, ki ép oly gyenge és tökéletlen, képes arra, hogy milliók felett korlátlanul uralkodjék? Vajjon azok a tökéletlenségek, melyek a szabadság élvezetére képtelenné tesznek, nem tesznek-e képtelenné az uralkodásra is? Igen is szabadságra született az ember, de erre növelni kell, hogy tudjon élni vele, tudjon megállani benne. Mindnyájan emberek vagyunk, jogunk van a szabadságra. De együtt élünk, társadalmat alkotunk, a mihez mi jogot formálunk, abban mást is jogához kell juttatnunk. A szabadság nem törli el a rendet, a törvényt, de ott van a szabadság, a hol a törvény, a közakarát, a hol az egyéni önkény nem veszélyezteti a mások szabadságát. A törvény nélküli szabadságát féktelenség; a szabadság nélküli törvény rabbilincs; a társadalomnak, a nemzetnek sirja egyformán mindkettő. De a kettő vegyülete élet és fejlődés alapja, épen mint a levegő, a mely ha elemeire homlanék, halálunkat okozná.

Isten szabadságra teremtett. Ős apáink szabadon éltek haltak. Apáink lerázták a rabbilincset, mit ármány, álnokság, erőszak kovácsolt. Mi szabadok vagyunk, de vigyázzunk, a szabadságban álljunk meg. Munka, kitartás, értelmi és erkölcsi erő az elengedhetetlen fegyver: «Az érdemmel csak éltes szabadságot, ki azt naponta meghódítani kénytelen.» Testben és lélekben meg kell erősödnünk, hogy apa és fiu tudjon megállani a szabadságban. Volt a görögöknek egy szép és kedves szokásuk. Közös lakomáikon dallal mullattatták egymást, nem léha, szemérmetlen dolgokkal, hanem komoly, fenséges énekkel. Három kar dalolt: az öreg, az ifjak és a gyermekek kara. Az öregek ezt énekelték: mi is erőteljes ifjak voltunk; az ifjak: mi azok vagyunk, büszkék lehettek ránk; a gyermekek: mi azok leszünk,

még pedig jobbak. Vajha mi magyarok is elmondhatnók ezeket!

Van az embernek más szabadsága is. Azt mondja Jézus a zsidóknak, ha ti megmaradtok az én beszédeimben, megismeritek az igazságot és az igazság szabadokká tesz titeket. A zsidók méltatlankodva felelnek: Ábrahám magva vagyunk, soha senkinek nem szolgáltunk, mimódon mondod te: Ti szabadok lesztek? Jézus felelt: Bizony, bizony mondom néktek: Valaki bünt cselekszik, szolgája a bűnnek. (János 8. 31–34.)

Valóban, szabad csak az, a ki önmagának ura. Akár embertársunknak, akár a bűnnek, vak szenvedélyeinknek szolgálunk, egyformán rabok vagyunk. Én boldogságot, meglelégedést csak úgy találhatok, ha saját akaratomat követhetem. A ki bünt cselekszik, az nem a saját akarata követi; a felett zsarnok hatalommal uralkodik a test, az érzékiség, a sátán, az embernek esküdt ellensége. Mily nyomorult, mily boldogtalan egy rabszolga. Nincs terve, nincs akarata, kihalt belőle az érzés, lelkesedés, kihalt a léleknek minden nemes tulajdonsága; szíve üres, keble sivár. Ilyen a bűn rabszolgája. Arcza elferdítve, elrutitva, az emberi méltóságnak egyetlen nyoma, a szív nemességének egyetlen vonása nem található rajta. A rabszolga testének táplálékáért követi urának parancsát, a bűn szolgája testének él. Irtóztató állapot! Ilyen is volt, ilyen is lehet az ember?! Kicsoda tudná felfogni Isten kegyelmének nagyságát, melylyel az ő szent Fia halála árán visszaadta emberi méltóságunkat — szabadságunkat. Ez a szabadság a keresztyén ember belső szabadsága, a mely abból a tudatból származik, hogy Isten nekünk Atyánk és mi az ő gyermekei vagyunk. Előttünk áll Istennek akarata, előttünk az erkölcsi törvény, melyet követnünk kell. De ez a «kell» nem külső parancs, az az erkölcsi törvény nem idegen a mi lelkünk törvényétől, az az isteni akarat nincs ellentétbe a mi akaratunkkal.

A gyermek örömmel teljesíti atyja akaratát, mert tudja, hogy az rá nézve jó. Mi örömmel teljesítjük a mennyei atya akaratát, mert tudjuk, hogy ő csak jót akar. Boldogok vagyunk, mert nem idegen akaratot követtünk, nem voltunk idegen akarat szolgái, hanem követtünk a saját akaratunkat szabadon. Így lesz szabad a keresztyén ember akkor, a midőn Isten akaratát követi. Es ez a szabadság fölébe emeli mindenek; ebben a szabadságban boldogság van, melyet nem adhat, nem pótolhat semmi. Jézus mindig közösségben volt az Atyával, eledele a mennyei atya akaratának teljesítése volt; föltétlenül szerette Istent szerette embertársait s ezen szeretetben felül emelkedett az élet korlátain, akadályain, keblében érezte Istent s ez oly belső boldogságot adott neki, mely mellett minden külső öröm és fájdalom elveszítette jelentőségét. Ő csak Istentől függ, a külső czeremóniák nem nyűgözik le; nem kérdezi: mi lesz a holnapi napon? vagy hová hajtja le fejét? Issen gondot visel. Szenvednie kell, meg kell halni? Isten akarja, legyen meg az ő bölcs akaratja. Ime a keresztyén szabadság, mely-

lyel a Krisztus megszabadított. Keresztyének ebben álljatok meg!

Biró Sándor.

Nemzeti dal.

*Talpra magyar, hi a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk vagy szabadok?
Ez a kérdés, válaszokat!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!*

*Rabok voltunk mostanáig,
Kárhozottak ős apáink,
Kik szabadon éltek haltak,
Szolgaföldben nem nyughatnak.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!*

*Schonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza becsülete.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!*

*Fényesebb a láncznál a hard,
Jobban ékesíti a kart,
Es mi még is lánczot hordtunk!
Ide veled, régi kardunk!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!*

*A magyar név megint szép lesz,
Méltó régi nagy híréhez;
Mit rá kentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!*

*Hol sirjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak.
Es áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!*

Petőfi Sándor.

Apróságok.

Amerika egyik falujában történt. Egyszer egy ember kiment a mezőre, ott találta a szomszédja lovát, a mely felügyelet nélkül járt a tilosban. Behajtotta a biróhoz. Másnap találkozott a szomszédal s így szólt: «ha még valaha megtalálom, hasonlóképp fogok cselekedni.» «Szomszéd», felelt a másik, »kevésselezelőtt tehenedet a rétemen találtam, legelt a holdvilágon; elhajtottam a te udvarodra s berekesztettem. És ha ismét a rétemen találom, ismét úgy cselekszem.» Az első megszegyelte magát; elment maga a biróhoz, kikérte a befogott lovat s haza vitte.

Egyszer egy ember nagyon panaszkodott a szomszédjának. A szomszéd erre így szólt: Életemben csak egyszer panaszkodtam és pedig azért, hogy mezitláb kellett járnom, mert nem volt pénzem csizmára. Véletlenül találtam egy embert, kinek le volt vágva a lába, azóta nem panaszolok.

As öreg.

(Mese.)

Egyszer egy öreg ember nehéz terhet czipelt a mezőn keresztül. Az út hosszú volt és fárasztó; a nap melegen sütött; lábai inogtak. Csak nehezen vánszorgott az öreg; mindegyre megállott s nagyokat sóhajtott. Már már fogytán volt ereje; ép ott akarta hagyni terhét, midőn hirtelen egy ifju termett oldalánál s szólott barátságosan: Terhed valóban nehéz, öreg. Elfáradtál. Jer, pihenjünk s aztán menjünk együtt; az én utam is épen erre visz. Leültek egy fa árnyékába. Az ifju beszélni kezdett; beszéde oly édes, oly szívhez szóló volt, hogy az öreg nem győzte eléggé hallgatni s egészen elfeledte fáradságát. Ismét utnak indultak; az ifju fölsegítette a terhet az öreg vállára. Az öreg ismét sóhajtott. De ime, csodálatos dolog, a teher most sokkal könnyebb, mint azelőtt. Most könnyen birta s vidáman lépdelt az ifju mellett, kinek szavai mind mélyebben hatoltak szívébe. Midőn válni készültek, így szólt az öreg: Mond meg nyájas ifju, ki vagy te, a ki oly csodálatosan felüditettél engem? Először azt hittem, elveszed terhemet. Te többet tettél: erőt adtál, hogy én magam vigyem. Ki vagy te? Az ifju felelt: «Az Ur látta a te erődnek elfogyatkozását, ő küldöit engem. Valahányszor hisz, mindig eljövök.» Az ifju eltűnt. Az öreg vigan haladt kitűzött célja felé.

Vegyes hírek.

Pápás babona terjesztés. Egyik francia pápás néplap, a «Le Pelerin du Nord» a következőket írja: «Ósi, állandó és általános tiszteletben részesült Szűz Mária haja Ennek imádása nem egyszer pecsételtetett meg csodák által. Itt közöljük azoknak a templomoknak a neveit, a melyek oly szerencsések, hogy Mária szent hajának birtokában lehetnek. A legtöbb közülök csupán néhány hajszállal rendelkezik» stb. Következik aztán 23 templom neve. Bizony Rómában még nem virad.

Jótekonyság. Tiszafüredi volt birtokos néhai Buday Sándor több rendbeli jótekonyczélú hagyományon kívül, róm. kath. vallásu létére is minket reformátusokat közelebből érdeklő hagyományokat tett: a debreczeni ev. ref. főiskolával kapcsolatosan létesítendő bölcsészeti karra 2000 Kor., öt tiszafüredi népiskolai ref. tanító részére egyenként 200 koronájával 1000 Koronát; a tiszafüredi ev. ref. népiskolai szegény tanulók segélyezésére 2000 Koronát. Ez a hagyomány felette értékes. Fényes bizonyosság katolikus részről, hogy egyházunk nem szükkeblü felekezeti érdekeket, de a magyar hazát szolgálja.

A protestantizmus előhaladása. A római katolikus országokban mindenfelé szép előhaladást tesz a protestantizmus. Így a többek között Belgiában, a melyet a pápás katholicizmus egyik leghatalmasabb erősségének szoktak tekinteni, az utóbbi ötven év alatt igen jelentékenyen felszaporodott a protestánsok száma. Akkor csak a legnagyobb városokban volt néhány protestáns gyülekezet s azokat is legnagyobb részben csak a külföldiek tartották fenn, ma pedig a belga keresztyén missiói egyháznak 34 gyülekezete van, 31 lelkészszel és több mint 9000 egyháztaggal. A művelt államok törvényeiben és intézményeiben a protestantizmus elvei nyertek kifejezést mindenütt. Mégis csak a protestantizmusé a jövő, a győzelem!

Az iskolák tisztasága. A közoktatásügyi miniszter körrendeletet küldött valamennyi királyi tanfelügyelőségnek és ezek útján szigoruan meghagyta az igazgató-tanítóknak, a gondnokságoknak és iskolaszékeknek, hogy az elemi iskolai épületek külső és belső takarítására, az ajtók, ablakok, butorzat, padlózat és falaknak rendben és tisztántartására, a tantermek és folyosók rendes surolására és napi tisztogatására a legszigorubb gonddal ügyeljenek fel, akár a kincstár, akár a község, a felekezet, vagy hitközség terhére történjék is az iskolaépület tisztogatása vagy rendben tartása. A miniszter azt igéri, hogy teljes szigorral jár el mindazon esetben, midőn gondatlanság és rendetlenség az épületek és felszereléseik romlásból eredő anyagi kára, a növen-

dékek testi egészségének veszélyeztetését és helyes nevelésüknek bénítását okozza. Csakhogy ezen ígéret, mint annyi sok más, nehogy papíron maradjon!

Gépkiallítás Kolozsvárt. Az erdélyi gazdasági egyesület Kolozsvárt, a sétatéren, egy gépkiallítást rendezett, mely márcz. hó 10-én nyílt meg. Hirül adjuk ezt a hasznos dolgot, minthogy lapunk olvasói közül, többen foglalkoznak mezei gazdasággal. A ki Kolozsvárt jár, jól teszi, ha megnézi, mert sok olyan mezőgazdasági masinát fog látni, a mit manapság még a kisbirtokos sem nélkülözhet. Közgazdasági munkatársunk később részletesen is ismertetni fogja a kiállított tárgyakat, addig is azonban, jónak láttuk ennyit elmondani.

Márczius 15. A kolozsvári ev. ref. kollegium ifjusága folyó hó 15-ikén 1848 márczius 15-ike emlékére d. e. 10 órakor az intézet tornacsarnokában ünnepet tart, melynek műsora a következő: 1. Hymnus, éneklí az ifj. vegyes kar. 2. Nemzeti dal Petőfitől, szavalja Silai István VIII. o. 3. Fülemlé-dal Iányitól, előadja az ifj. zenekar. 4. Emlékbeszéd, tartja Bagosi Károly VIII. o. 5. Rákóczi Sámuel, előadja az ifj. férfikar. 6. Bujdosó Rákóczi, szavalja Kún Viktor VII. o. 7. Kurucz dalok, előadja az ifj. vegyeskar és zenekar., 8. Jász-kún induló Müllertől, előadja az ifj. zenekar.

Kenyérbál. Ez alatt a czim alatt tánczoltak az idei farsang egyik bálján a budapesti főrangú hölgyek és urak. A fővárosban sok a szegény ember, nagy a nyomor, ezren-meg-ezren nélkülözik a mindennapi kenyeret. Ezeknek a szegény, munkanélküli embereknek akartak a jószívű emberbarátok kenyeret nyújtani. Sikerült! Az eredmény 20 ezer koronán felül ment. Huszezer ember tehát kapott kenyeret — egy napra. És más nap? Akkor, aligha lesz olyan fényes bál és a kenyér is elmarad. A huszezer ember pedig zúg, elégedetlenkedik, szidja azokat, kik tegnan érette tánczoltak. Munkát, uraim, munkát a népnek, hogy ő maga szerezzé meg a mindennapi kenyeret, a mely sokkal puhább lesz, mint az alamizna kenyér. Ez az igazi jótekonyság, ez a Krisztusi emberszeretet.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk szerkesztője Szászvárosról, hová apósának, b. e. Sylvester Domokosnak temetésére utazott, csak a napokban fog hazatérni, a hozzá intézett kérdésekre csak akkor adhat feleletet.